

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
NACIONALINIO SAUGUMO PAGRINDŲ ĮSTATYMO 2, 3, 4 STRAIPSNIŲ IR
PRIEDĖLIO 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 25 SKYRIŲ
PAKEITIMO BEI PAPILDYMO
Į S T A T Y M A S**

2003 m. balandžio 22 d. Nr. IX-1524
Vilnius

(Žin., 1997, Nr. [2-16](#); 1998, Nr. [55-1520](#); 1999, Nr. [11-245](#); 2000, Nr. [58-1710](#), Nr. [92-2849](#); 2003, Nr. [32-1309](#))

1 straipsnis. 2 straipsnio papildymas

2 straipsnyje po žodžio „kariuomenė“ įrašyti žodį „policija“ ir šį straipsnį išdėstyti taip:

„2 straipsnis. Nacionalinio saugumo užtikrinimo subjektai

Lietuvos nacionalinį saugumą užtikrina Lietuvos Respublikos piliečiai, jų bendrijos ir organizacijos, Respublikos Prezidentas, Seimas, Vyriausybė, kariuomenė, policija, kitos šiam tikslui valstybės įsteigtos institucijos, vadovaudamiesi Konstitucija ir įstatymais bei vykdydami savo pareigas ir funkcijas nacionalinio saugumo sistemoje.“

2 straipsnis. 3 straipsnio papildymas 2 dalimi

Papildyti 3 straipsnį 2 dalimi ir visą straipsnį išdėstyti taip:

„3 straipsnis. Nacionalinio saugumo sistemos plėtra

1. Respublikos Prezidentas, Seimas, Vyriausybė ir kitos valstybės institucijos plėtoja Lietuvos nacionalinio saugumo sistemą vadovaudamiesi šio įstatymo nustatytais Nacionalinio saugumo pagrindais.

2. Vadovaudamasi šio įstatymo nustatytais Nacionalinio saugumo pagrindais, Vyriausybė Valstybės gynybos tarybos pritarimu teikia Seimui tvirtinti Nacionalinio saugumo strategiją, įtvirtinančią valstybės nacionalinio saugumo sistemos plėtros, užsienio, gynybos ir vidaus politikos prioritetus, ilgalaikius bei vidutinio laikotarpio uždavinius. Valstybės gynybos taryba svarsto, kaip vykdoma Nacionalinio saugumo strategija, ir teikia rekomendacijas ją keisti. Strategija gali būti pagal poreikį tikslinama atsižvelgiant į saugumo padėties pokyčius.“

3 straipsnis. 4 straipsnio 3 ir 4 dalių pakeitimas ir 5 dalies pripažinimas netekusia galios

1. 4 straipsnio 3 dalyje išbraukti žodžius „nacionalinio saugumo plėtrai reikalingų“, po žodžio „pagrindų“ įrašyti žodžius „įstatymo ir Nacionalinio saugumo strategijos“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„3. Vyriausybė, rengdama naujų ir galiojančių įstatymų pakeitimo projektus, jų nuostatas suderina su Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo ir Nacionalinio saugumo strategijos nuostatomis ir teikia Seimui.“

2. 4 straipsnio 4 dalyje po žodžio „pagrindų“ įrašyti žodžius „įstatymo ir Nacionalinio saugumo strategijos“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„4. Vyriausybės ir kitų valstybės institucijų leidžiami teisės aktai turi atitikti Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo ir Nacionalinio saugumo strategijos nuostatas.“

3. 4 straipsnio 5 dalį pripažinti netekusia galios.

4 straipsnis. Priedėlio 2 skyriaus trečiojo skirsnio 1 dalies pakeitimas

1. 2 skyriaus trečiojo skirsnio 1 dalies a punkto 6 pastraipoje vietoj žodžio „aktyvųjų“ įrašyti žodį „mobilizacinį“, po žodžio „rezervą“ įrašyti žodžius „pagal nacionalinius ir NATO kolektyvinės gynybos planus“ ir šią pastraipą išdėstyti taip:

„– rengdama gynybai kariuomenę ir jos mobilizacinę rezervą pagal nacionalinius ir NATO kolektyvinės gynybos planus;“.

2. 2 skyriaus trečiojo skirsnio 1 dalies a punkto 8 pastraipoje vietoj žodžių „Vakarų Europos Sąjungą (WEU)“ įrašyti žodį „ir“, vietoj žodžių „ir siekdama visateisės narystės“ įrašyti žodžius „bei kaip visateisė narė aktyviai dalyvaudama“ ir šią pastraipą išdėstyti taip:

„– integruodamasi į Europos Sąjungą (EU) ir Šiaurės Atlanto sutarties organizaciją (NATO) bei kaip visateisė narė aktyviai dalyvaudama šiose organizacijose;“.

5 straipsnis. Priedėlio 3 skyriaus pakeitimas

Pakeisti 3 skyrių ir jį išdėstyti taip:

„3 SKYRIUS

TEISINIAI NACIONALINIO SAUGUMO PAGRINDAI

Lietuvos nacionalinio saugumo teisinis pagrindas yra Lietuvos Respublikos Konstitucija, šis bei kiti įstatymai ir tarptautinės sutartys.

Kertinės Konstitucijos normos, tiesiogiai reglamentuojančios nacionalinio saugumo klausimus, yra:

- Konstitucijos 1 straipsnis, skelbiantis, kad Lietuvos valstybė yra nepriklausoma demokratinė respublika;
- Konstitucijos 3 straipsnis, skelbiantis, kad niekas negali varžyti ar riboti Tautos suvereniteto, savintis visai Tautai priklausančių teisių;
- Konstitucijos 8 straipsnis, nustatantis, kad valstybės valdžios ar jos institucijos užgrobimas smurtu laikomi antikonstituciniais veiksmais;
- Konstitucijos 94 straipsnis, įpareigojantis Vyriausybę saugoti Lietuvos Respublikos teritorijos neliečiamybę, garantuoti valstybės saugumą ir viešąją tvarką;
- Konstitucijos 135 straipsnis, įpareigojantis Lietuvai Respubliką įgyvendinant užsienio politiką vadovautis visuotinai pripažintais tarptautinės teisės principais ir normomis, siekti užtikrinti šalies saugumą ir nepriklausomybę, piliečių gerovę ir pagrindines jų teises bei laisves, prisidėti prie teise ir teisingumu pagrįstos tarptautinės tvarkos kūrimo;
- Konstitucijos 142 straipsnis, įpareigojantis Seimą ir Respublikos Prezidentą priimti sprendimus panaudoti ginkluotąsias pajėgas bei imtis kitų veiksmų, būtinų Tėvynei apginti ar valstybės tarptautiniams įsipareigojimams vykdyti;
- Konstitucijos 144 straipsnis, suteikiantis galią Seimui ir Respublikos Prezidentui įvesti nepaprastąją padėtį, jei iškyla grėsmė konstitucinei santvarkai ar visuomenės rimčiai; ir
- Konstitucijos sudedamosios dalies – 1992 m. birželio 8 d. Konstitucinio akto – reikalavimai niekada ir jokia pavidalu nesijungti į jokias buvusios SSRS pagrindu kuriamas naujas politines, karines, ekonomines ar kitokias valstybių sąjungas bei sandraugas.

Nacionalinis saugumas taip pat grindžiamas Jungtinių Tautų Chartija, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos dokumentais, Šiaurės Atlanto sutartimi, žmogaus teisių apsaugos ir kitomis daugiašalėmis ir dvišalėmis tarptautinėmis sutartimis, įsigaliojusiomis Lietuvos Respublikai, taip pat visuotinai pripažintais tarptautinės teisės principais ir normomis.“

6 straipsnis. Priedėlio 4 skyriaus pakeitimas

1. 4 skyriaus skirsnio „Saugumo užtikrinimo politika“ 3 dalyje vietoj žodžio „sienų“ įrašyti žodį „sienos“, vietoj žodžių „Karaliaučiaus krašto (Kaliningrado srities)“ įrašyti žodžius „Rusijos Federacijos Karaliaučiaus (Kaliningrado) srities“, vietoj žodžių „jūrų sienų“ įrašyti žodžius „valstybės sienos jūroje, Kuršių mariose ir pasienio vidaus vandenyse“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„Pirmaeilis valstybės uždavinys – užtikrinti patikimą valstybės sausumos sienos su Baltarusija ir Rusijos Federacijos Karaliaučiaus (Kaliningrado) srities teritorija bei valstybės sienos jūroje, Kuršių mariose ir pasienio vidaus vandenyse kontrolę, taip pat Lietuvos oro erdvės kontrolę.“

2. Pakeisti 4 skyriaus skirsnio „Saugumo užtikrinimo politika“ 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„Valstybės valdžia privalo apsaugoti Lietuvą nuo užsienio valstybių slaptųjų tarnybų, jų priedangos struktūrų ir teroristinių organizacijų ardomosios veiklos, diversijų bei teroro aktų ir neleisti tokioms organizacijoms pasinaudoti Lietuvos Respublikos teritorija arba tranzito keliu ardomajai veiklai ar teroro išpuoliams prieš kitas valstybes.“

3. 4 skyriuje po skirsnio „Ekonominė politika“ įrašyti skirsnį „Viešojo saugumo politika“:

„VIEŠOJO SAUGUMO POLITIKA

Kova su nusikalstamumu, viešosios tvarkos bei asmens saugumo valstybėje užtikrinimas yra vienas didžiausių prioritetų užtikrinant šalies nacionalinį saugumą. Valstybė privalo sutelkti jėgas ryžtingai ir veiksmingai kovai su nusikalstamumu, ypač su organizuotu nusikalstamumu, šešėliniu verslu, korupcija bei narkomanija, ir tuo užtikrinti tinkamą šalies vidaus saugumą. Būtina stiprinti teisėsaugos institucijų veiklą atskleidžiant ir tiriant nusikaltimus; kurti naujus nusikaltimų kontrolės ir prevencijos sistemos modelius.

Kitas prioritetas – patikima, Europos Sąjungos reikalavimus atitinkanti valstybės sienos kontrolė ir apsauga. Įstatymu nustatomi valstybės sienos ir pasienio teisiniai režimai, reglamentuojamas valstybės sienos apsaugos organizavimas.“

7 straipsnis. Priedėlio 5 skyriaus 2 ir 4 dalių pakeitimas

1. 5 skyriaus 2 dalyje vietoj žodžio „plėtoti“ įrašyti žodį „stiprinti“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„Svarbiausias Lietuvos užsienio politikos tikslas – stiprinti Lietuvos integraciją į europines bei transatlantinę institucijas ir užsitikrinti tarptautines saugumo garantijas.“

2. Pakeisti 5 skyriaus 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„Pagrindiniai ilgalaikiai Lietuvos užsienio politikos uždaviniai:

- esant Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos ir Europos Sąjungos nare, užtikrinti šalies saugumą, tinkamai vykdyti narystės šiose organizacijose įsipareigojimus;
- skatinti geros kaimynystės, tarpusavio pasitikėjimo, ekonominės partnerystės, prekybos, kultūros ir abipusiškai naudingo lygiateisio bendradarbiavimo ryšius su visomis savo ir kaimyninių regionų valstybėmis tiek dvišaliais pagrindais, tiek daugiašaliuose forumuose;
- aktyviai prisidėti prie tarptautine teise ir teisingumu grindžiamos tarptautinės tvarkos kūrimo bei tarptautinės bendrijos pastangų įtvirtinti demokratijos, teisės viršenybės ir pagarbos žmogaus teisėms principus;
- aktyviai prisidėti prie tarptautinės bendrijos pastangų užkirsti kelią konfliktams, įvesti, atkurti ir palaikyti taiką krizių paveiktuose regionuose.“

8 straipsnis. Priedėlio 7 skyriaus pakeitimas

1. 7 skyriaus pirmojo skirsnio 1 dalyje po žodžio „besąlyginis“ įrašyti žodžius „taip pat derinamas su NATO kolektyvinės gynybos principų įgyvendinimu“, 2 dalyje po žodžių „gina valstybės“ įrašyti žodžius „ir NATO sąjungininkų“, vietoj žodžio „įmanomais“ įrašyti žodžius „pagal tarptautinę teisę leistinai“, 3 dalyje po žodžio „Siekdama“ įrašyti žodžius „NATO sąjungininkų ir kitokios“ ir visą skirsnį išdėstyti taip:

„PIRMASIS SKIRSNIS VISUOTINĖS IR BESĄLYGINĖS GYNYBOS PRINCIPAS

Lietuvos gynimas yra visuotinis ir besąlyginis, taip pat derinamas su NATO kolektyvinės gynybos principų įgyvendinimu.

Gynybos visuotinumas reiškia, kad Lietuvą ginklu gina valstybės ir NATO sąjungininkų ginkluotosios pajėgos, kad gynybai panaudojami valstybės ištekliai, kad kiekvienas pilietis ir Tauta priešinasi visais pagal tarptautinę teisę leistinai būdais.

Gynybos besąlyginumas reiškia, kad Lietuvos gynyba nėra saistoma jokių sąlygų ir kad niekas negali varžyti Tautos ir kiekvieno piliečio teisės priešintis agresoriui, okupantui ir bet kam, kas prievarta kėsina į Lietuvos valstybės nepriklausomybę, teritorijos vientisumą ir konstitucinę santvarką. Siekdama NATO sąjungininkų ir kitokios tarptautinės pagalbos gynybai, Lietuva ginasi ir priešinas pati, nelaukdama, kada toji pagalba bus suteikta.“

2. Pakeisti 7 skyriaus antrojo skirsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„Lietuvos gynybinė galia grindžiama:

- Tautos apsisprendimu ir pasiryžimu priešintis kiekvienam užpuolikui;
- NATO sąjungininkų teikiama pagalba ir solidarumu;
- įstatymo nustatyta visuotinė privalomąja karo tarnyba;
- kariuomenės ir jos aktyviojo rezervo parengtimi ir apginklavimu;
- piliečių pasirengimu visuotiniam ginkluotam ir neginkluotam pasipriešinimui bei pilietinei gynybai;

– geru kariuomenės ir civilių piliečių savitarpio supratimu ir bendradarbiavimu;

– valstybės atsargomis ir kitais mobilizacinio rezervo ištekliais.“

3. 7 skyriaus antrojo skirsnio 3 dalyje po žodžio „pajėgoms“ įrašyti žodžius „taip pat“, išbraukti žodžius „Karo akademija“, vietoj žodžių „savanorių piliečių ginkluoto pasipriešinimo (partizanų) būriai“ įrašyti žodžius „bei kiti koviniai piliečių ir jų organizacijų ginkluoto pasipriešinimo (partizanų) būriai, pavaldūs ginkluotųjų pajėgų vadovybei“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„Valstybės ginkluotąsias pajėgas taikos metu sudaro visos kariuomenės rūšys ir jos aktyvusis rezervas. Įvedus karo padėtį ar ginkluotos gynybos nuo agresijos (karo) metu ginkluotosioms pajėgoms taip pat priskiriama: Valstybės sienos apsaugos tarnyba, specializuoti policijos daliniai, koviniai Šaulių sąjungos būriai bei kiti koviniai piliečių ir jų organizacijų ginkluoto pasipriešinimo (partizanų) būriai, pavaldūs ginkluotųjų pajėgų vadovybei.“

4. 7 skyriaus antrojo skirsnio 4 dalyje po žodžių „besąlyginės gynybos principas“ įrašyti žodžius „įgyvendinamas atsižvelgiant į NATO kolektyvinės gynybos principą“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„Lietuvos gynybos sistemos pagrindas – visuotinės ir besąlyginės gynybos principas, įgyvendinamas atsižvelgiant į NATO kolektyvinės gynybos principą. Šis principas įtvirtinamas įstatymuose, kituose gynybą reglamentuojančiuose teisės aktuose, kariuomenės bei jos aktyviojo rezervo parengimo gynybai planuose ir kituose dokumentuose. Šiuo principu taip pat grindžiamas piliečių mokymas ir rengimasis gynybai bei pasipriešinimui.“

5. 7 skyriaus antrojo skirsnio 5 dalyje po žodžio „agresijos“ įrašyti žodžius „įgyvendinamai individualiai ir kartu su NATO sąjungininkų pajėgomis“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„Visuotiniu piliečių pasirengimu pasipriešinimui ir ginkluotųjų pajėgų pasirengimu besąlygiškai gynybai nuo agresijos, įgyvendinamai individualiai ir kartu su NATO sąjungininkų pajėgomis, Lietuva siekia atgrasinti kiekvieną potencialų užpuoliką.“

6. Pakeisti 7 skyriaus antrojo skirsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„Lietuva neatidėliodama prašo NATO konsultacijų, kai jaučia tiesioginę grėsmę savo teritoriniam vientisumui, politinei nepriklausomybei ar saugumui. Būdama Šiaurės Atlanto sutarties ir kitų Europos valstybių kolektyvinės gynybos sutarčių dalyvė, Lietuva ginkluoto užpuolimo atveju nedelsdama kreipiasi šių sutarčių šalių ginkluotos pagalbos užpuolimui atremti.“

7. 7 skyriaus trečiojo skirsnio 1 dalyje po žodžio „pergrupavimui“ įrašyti žodžius „taip pat sąveikai su NATO sąjungininkų pajėgomis“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„Karinei valstybės gynybai naudojamos visos ginkluotosios pajėgos. Jos privalo būti parengtos greitam reagavimui, gerai tarpusavio sąveikai ir greitam pergrupavimui, taip pat sąveikai su NATO sąjungininkų pajėgomis. Ypatinga reikšmė teikiama žvalgybai, informacijos analizei ir veiksmingam operatyviam vadovavimui ginkluotosioms pajėgoms.“

8. Pakeisti 7 skyriaus trečiojo skirsnio 4 dalies antrą sakinį ir visą dalį išdėstyti taip:

„Pagrindinis kariuomenės uždavinys - naikinti priešą ir palaužti jo norą kovoti prieš Lietuvą. Konkrečius kariuomenės pajėgų, junginių ir dalinių uždavinius pagal savo kompetenciją nustato kariuomenės vadas bei lauko pajėgų vadas.“

9 straipsnis. Priedėlio 8 skyriaus papildymas ir pakeitimas

1. 8 skyriaus 2 dalį papildyti sakiniu ir šią dalį išdėstyti taip:

„Sprendimus dėl ginkluotųjų pajėgų išdėstymo taikos metu priima Respublikos Prezidentas. Jis savo dekretu patvirtina visų kariuomenės dalinių nuolatinio dislokavimo taikos metu vietas ir teritorines manevravimo ribas. Taikos metu tik Respublikos Prezidentas savo dekretu gali duoti įsakymus dėl ginkluotųjų pajėgų dalinių perkėlimo į kitą dislokavimo vietą. Jis taip pat turi būti informuojamas apie ne mažesnio kaip dalinio dydžio ginkluotųjų pajėgų vienetų judėjimą už jo manevravimo teritorinių ribų.“

2. Pakeisti 8 skyriaus 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„Gynybos veiksmų civilinę vadovybę sudaro Respublikos Prezidentas ir krašto apsaugos ministras. Operacinio vadovavimo karinėms operacijoms ir kitiems ginkluotųjų pajėgų veiksmams grandinę nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.“

3. Pakeisti 8 skyriaus 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„Sprendimus dėl mobilizacijos, karo padėties įvedimo, ginkluotųjų pajėgų panaudojimo ir gynybos nuo ginkluoto užpuolimo, taip pat sprendimus dėl Lietuvos kariuomenės vienetų dalyvavimo tarptautinėse karinėse operacijose priima Respublikos Prezidentas ir Seimas Konstitucijos ir įstatymų nustatyta tvarka.“

10 straipsnis. Priedėlio 10 skyriaus pakeitimas

1. 10 skyriaus pirmojo skirsnio 1 dalies 3 pastraipoje išbraukti žodžius „Vakarų Europos Sąjungoje“ ir šią pastraipą išdėstyti taip:

„– narystė Šiaurės Atlanto sutarties organizacijoje ir Europos Sąjungoje;“.

2. Pakeisti 10 skyriaus antrąjį skirsnį ir jį išdėstyti taip:

„ANTRASIS SKIRSNIS DALYVAVIMAS TARPTAUTINĖSE ORGANIZACIJOSE

Lietuvos saugumas yra Europos ir transatlantinio saugumo dalis. Lietuva pasirengusi dalyvauti stiprinant tarptautinį saugumą ir prisiimti savąją dalį įsipareigojimų. Lietuva dalyvauja Jungtinių Tautų (JT/UN), Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO/OSCE), Euroatlanto partnerystės tarybos (EAPT/EAPC), NATO Parlamentinės Asamblėjos (NATO PA), Europos Tarybos (ET/CE) ir kitų tarptautinių institucijų bei organizacijų, kurių paskirtis – užtikrinti taiką, stiprinti saugumą ir stabilumą Europoje bei transatlantinėje erdvėje, veikloje, taip pat dalyvauja tarptautinėse humanitarinėse, reagavimo į krizes bei taikos palaikymo misijose ir kitose akcijose.“

3. Pakeisti 10 skyriaus trečiąjį skirsnį ir jį išdėstyti taip:

„TREČIASIS SKIRSNIS NARYSTĖ EUROPOS SĄJUNGOJE IR ŠIAURĖS ATLANTO SUTARTIES ORGANIZACIJOJE

Lietuvos narystė Europos Sąjungoje ir Šiaurės Atlanto sutarties organizacijoje remiasi idealų ir vertybių bendrumu.

Lietuva įgyvendina Europos Sąjungos teisyną, dalyvauja jos institucijų veikloje ir bendroje Europos Sąjungos saugumo ir gynybos politikoje.

Lietuva imasi atsakomybės už savo suvereniteto bei teritorijos gynybą, stiprina ir išlaiko savo krašto apsaugos sistemą, kaip NATO kolektyvinės gynybos sistemos dalį.

Lietuvos narystė NATO didinamas pasitikėjimas, stabilumas ir saugumas regione bei visoje Europoje.

Lietuvos narystė šioje stabilumą ir saugumą garantuojančioje gynybos organizacijoje nėra priešiška jokiai kitai šaliai.

Lietuva, tapdama visateise Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos, įskaitant jos integralią karinę struktūrą, nare, vykdo aktyvaus integravimosi ir narystės NATO priemonės:

- bendradarbiauja su NATO planuodama gynybą, rengia savo struktūras bendros gynybos poreikiams;
- pagal NATO standartus moko ir parengia kariuomenę, pertvarko ir rengia savo gynybos struktūras sąveikai su NATO struktūromis;
- parengia karius dalyvauti kolektyvinės gynybos, reagavimo į krizes ir kitose tarptautinėse karinėse operacijose;
- gynybos srityje dvišaliais pagrindais plėtoja bendradarbiavimą su šalimis NATO narėmis;
- dalyvauja bendrose NATO pratybose bei mokymuose ir organizuoja juos Lietuvos teritorijoje; pritaiko bendroms pratyboms pagrindinius gynybinės infrastruktūros objektus;
- kuria karinę civilinę oro erdvės kontrolės sistemą, integruodama ją į NATO integruotą oro erdvės kontrolės ir gynybos sistemą;
- pagal NATO reikalavimus standartizuoja gynybos struktūras, informacijos ir ryšių sistemas, technines priemones, žemėlapius ir dokumentaciją, gynybą bei krašto apsaugos sistemos veiklą reglamentuojančius teisės aktus, statutus, terminiją;
- dalyvauja rengiant ir įgyvendinant bendras su NATO ir valstybėmis NATO narėmis mokslo ir technologijų plėtros programas bei pramonės kooperacijos projektus;
- kuria informacijos apsaugos sistemą, integralią su NATO sistema;
- taiko privalomą reikalavimą karininkams mokėti bent vieną iš oficialiųjų NATO kalbų;
- karo specialistus, karininkus ir puskarininkius rengia ne tik Lietuvoje, bet ir NATO šalių karo mokyklose bei gynybos struktūrose, siunčia juos stažuoti; atestuoja juos pagal NATO reikalavimus, ypač jų pasirėngimą sąveikai su NATO daliniais;
- priima įstatymus ir teisės aktus, užtikrinančius tinkamą būsimos narystės NATO įsipareigojimų vykdymą, ypač dalyvavimą kolektyvinės gynybos ir kitose NATO ar jos valstybių vadovaujamose tarptautinėse karinėse operacijose.“

4. 10 skyriaus ketvirtąjį ir penktąjį skirsnius pripažinti netekusiais galios.

11 straipsnis. Priedėlio 11 skyriaus 1 dalies pakeitimas ir papildymas

1. Pakeisti 11 skyriaus 1 dalies 3 pastraipą ir ją išdėstyti taip:
„– kariuomenės ir jos mobilizacinio rezervo rengimo;“.
2. Pakeisti 11 skyriaus 1 dalies 8 pastraipą ir ją išdėstyti taip:
„– ekonominio saugumo stiprinimo;“.
3. Pakeisti 11 skyriaus 1 dalies 18 pastraipą ir ją išdėstyti taip:
„– nacionalinė nusikaltimų prevencijos ir kontrolės programa;“.
4. Pakeisti 11 skyriaus 1 dalies 19 pastraipą ir ją išdėstyti taip:
„– nacionalinė kovos su korupcija programa;“.
5. Papildyti 11 skyriaus 1 dalį 21 ir 22 pastraipomis:
„– programa prieš terorizmą;
– ilgalaikė pilietinio ir tautinio ugdymo programa.“

12 straipsnis. Priedėlio 12 skyriaus 2 dalies pakeitimas

Pakeisti 12 skyriaus 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„VYKDOMOSIOS IR KITOS INSTITUCIJOS:

- Valstybės gynimo taryba;
- Užsienio reikalų ministerija;
- Krašto apsaugos ministerija ir kitos krašto apsaugos ministrui pavaldžios krašto apsaugos sistemos institucijos;
- kariuomenė;
- Valstybės sienos apsaugos tarnyba;
- policija;
- Valstybės saugumo departamentas;

- Specialiųjų tyrimų tarnyba;
- Vadovybės apsaugos departamentas;
- Pilietinio pasipriešinimo rengimo centras;
- Civilinės saugos departamentas;
- kitos ministerijos ir kitos valstybės institucijos pagal savo kompetenciją.“

13 straipsnis. Priedėlio 13 skyriaus pakeitimas

Pakeisti 13 skyrių ir jį išdėstyti taip:

„13 SKYRIUS

RESPUBLIKOS PREZIDENTO VADOVAVIMAS VALSTYBĖS GYNYBAI

Ginkluoto valstybės užpuolimo atveju, kai kyla grėsmė valstybės suverenumui ar teritorijos vientisumui, Respublikos Prezidentas nedelsdamas priima sprendimą dėl gynybos nuo ginkluotos agresijos, įveda karo padėtį visoje valstybėje ar jos dalyje, skelbia mobilizaciją ir šiuos sprendimus teikia tvirtinti Seimui. Neatidėliotinais atvejais Respublikos Prezidentas taip pat priima sprendimus dėl Lietuvos dalyvavimo kolektyvinės gynybos bei kitose tarptautinėse karinėse operacijose ir teikia šiuos sprendimus tvirtinti Seimui.

Pagal Konstituciją Respublikos Prezidentas yra vyriausiasis ginkluotųjų pajėgų vadas.

Respublikos Prezidentas, gavęs Seimo pritarimą, skiria kariuomenės vadą. Krašto apsaugos ministro teikimu Respublikos Prezidentas skiria lauko pajėgų vadą.“

14 straipsnis. Priedėlio 14 skyriaus antrojo skirsnio pakeitimas

1. 14 skyriaus antrojo skirsnio 5 dalyje išbraukti žodžius „tarp jų – Gynybos štabas, Ekstremalių situacijų komisija“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„Krizių ir ekstremalių situacijų prevencijos bei jų valdymo planus ir priemones, atsižvelgdamos į krizių pobūdį, pagal savo kompetenciją rengia ministerijos ir kitos valstybės institucijos. Integralius krizių ir ekstremalių situacijų valdymo planus ir priemones tvirtina Vyriausybė.“

2. 14 skyriaus antrąjį skirsnį papildyti nauja 6 dalimi:

„Krizių valdymo strategijai numatyti ir krizių valdymui koordinuoti Vyriausybė sudaro Krizių valdymo komitetą. Komitetui vadovauja Ministras Pirmininkas, į Komitetą taip pat įeina svarbiausi su krizių valdymu susiję ministrai. Krizių prevencijai koordinuoti sudaromas Krizių prevencijos komitetas.“

3. Buvusias 6 ir 7 dalis laikyti atitinkamai 7 ir 8 dalimis.

4. 14 skyriaus antrojo skirsnio 7 dalies 3 punkte po žodžio „tarybai“ įrašyti žodžius „Krizių valdymo komitetui ir Krizių prevencijos komitetui“ ir šį punktą išdėstyti taip:

„3) Respublikos Prezidentui, Seimui, Vyriausybei, Valstybės gynimo tarybai, Krizių valdymo komitetui ir Krizių prevencijos komitetui teikia išvadas, prognozes, rekomendacijas dėl krizių prevencijos, informuoja visuomenę.“

15 straipsnis. Priedėlio 15 skyriaus pirmojo ir antrojo skirsnių pakeitimas

1. Pakeisti 15 skyriaus pirmojo skirsnio 5 dalį ir ją dalį išdėstyti taip:

„Seimas įgyvendina šių pagrindų nuostatas sukurdamas teisinę nacionalinio saugumo ir gynybos bazę – įstatymais reglamentuoja šias sritis: krašto apsaugos taikos metu; visuotinės gynybos ir pasipriešinimo agresoriui ar okupantui; Krašto apsaugos ministerijos ir kitų krašto apsaugos sistemos institucijų veiklos; kariuomenės; privalomosios krašto apsaugos tarnybos; savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos; alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos; Valstybės sienos apsaugos tarnybos pasirengimo ir dalyvavimo krašto gynyboje; mobilizacijos; bendros civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos; piliečių rengimo pasipriešinimui, įskaitant institucinę mokymo struktūrą; Valstybės gynimo tarybos; karių pareigų, teisių ir atsakomybės; kolaboravimo veikų ir atsakomybės už jas; valstybės paslapčių apsaugos; policijos, Specialiųjų tyrimų tarnybos,

Vadovybės apsaugos departamento, Valstybės saugumo departamento, kitų žvalgybos ir kontržvalgybos tarnybų ir operatyvinės veiklos subjektų veiklos bei kitas.“

2. Pakeisti 15 skyriaus antrojo skirsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„Ginkluoto užpuolimo atveju, kai Respublikos Prezidentas nedelsdamas priima sprendimą dėl gynybos nuo ginkluotos agresijos, įskaitant sprendimą dalyvauti kolektyvinės gynybos operacijoje, įveda karo padėtį ar skelbia mobilizaciją, Seimas tvirtina šiuos sprendimus, užtikrindamas ginkluotą gynybą ir Lietuvos tarptautinių įsipareigojimų pagal kolektyvinės gynybos sutartis vykdymą. Seimas taip pat priima sprendimus dėl Lietuvos dalyvavimo kitose tarptautinėse karinėse operacijose, o neatidėliotinais atvejais, kai tokį sprendimą priima Respublikos Prezidentas, Seimas tvirtina arba panaikina šį sprendimą.“

16 straipsnis. Priedėlio 16 skyriaus pakeitimas

Pakeisti 16 skyrių ir jį išdėstyti taip:

„16 SKYRIUS VALSTYBĖS GYNIMO TARYBA

Svarbiausius valstybės gynimo reikalus, įskaitant valstybės institucijų veiklą svarbiausiais valstybės saugumo užtikrinimo ir gynimo klausimais, svarsto ir koordinuoja Valstybės gynimo taryba. Į ją įeina Ministras Pirmininkas, Seimo Pirmininkas, krašto apsaugos ministras ir kariuomenės vadas. Valstybės gynimo tarybai vadovauja Respublikos Prezidentas. Į Valstybės gynimo tarybos posėdžius paprastai kviečiamas Valstybės saugumo departamento generalinis direktorius, užsienio ir vidaus reikalų ministrai, Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas. Tarybos sudarymą, veiklos tvarką ir įgaliojimus nustato įstatymas.“

17 straipsnis. Priedėlio 17 skyriaus pakeitimas

Pakeisti 17 skyrių ir jį išdėstyti taip:

„17 SKYRIUS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija yra Lietuvos Respublikos vykdomosios valdžios institucija, įgyvendinanti Lietuvos valstybės užsienio ir saugumo politikos uždavinius.

Įgyvendindama 5 skyriuje išdėstytas svarbiausias saugumą užtikrinančias Lietuvos užsienio politikos nuostatas, Užsienio reikalų ministerija teikia Vyriausybei pasiūlymus dvišalių ir daugiašalių santykių plėtojimo klausimais (įskaitant dėl narystės NATO ir Europos Sąjungoje galimybių optimalaus panaudojimo Lietuvos nacionalinio saugumo interesams užtikrinti ir dėl Lietuvos dalyvavimo įgyvendinant šių organizacijų tikslus) ir vykdo priimtus sprendimus; analizuoja tarptautinę padėtį, tarpvalstybinės politikos tendencijas, tarp jų geostrateginės aplinkos pokyčius bei tarptautinio saugumo grėsmių ir rizikų raidą; palaiko diplomatinis santykius su užsienio valstybėmis, taip pat ryšius su tarptautinėmis organizacijomis, įskaitant diplomatinio atstovavimo NATO būstinėje užtikrinimą ir aktyvų dalyvavimą politiniame derinime siekiant NATO narių konsensuso strateginiais klausimais; vadovauja Lietuvos Respublikos diplomatinio atstovybių užsienio valstybėse ir tarptautinėse organizacijose veiklai; koordinuoja ir kontroliuoja Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių rengimą ir sudarymą su užsienio valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis; įgyvendina Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus dėl stojimo į tarptautines organizacijas ir prisijungimo prie daugiašalių tarptautinių sutarčių; organizuoja tarptautinių sutarčių ir Lietuvos Respublikos įstatymų bei kitų teisės aktų tarptautinių santykių klausimais vykdymo kontrolę; atlieka kitas įstatymų ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų nustatytas funkcijas.“

18 straipsnis. Priedėlio 18 skyriaus pakeitimas

Pakeisti 18 skyrių ir jį išdėstyti taip:

„18 SKYRIUS KRAŠTO APSAUGOS SISTEMA

Krašto apsaugos sistemą sudaro Krašto apsaugos ministerija, kariuomenė (ginkluotosios pajėgos), Lietuvos karo akademija, puskarininkių mokykla ir kitos karo mokymo įstaigos, žvalgybos ir kontržvalgybos tarnyba (Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos), karo prievolės ir mobilizacijos bei kitos krašto apsaugos ministrui pavaldžios valstybės institucijos, krašto apsaugos reikmėms paskirti infrastruktūros objektai ir įmonės. Krašto apsaugos ministerija yra vadovaujanti krašto apsaugos sistemos institucija. Ministerijos integrali dalis yra Gynybos štabas, tiesiogiai pavaldus kariuomenės vadui. Krašto apsaugos ministerijos ir visos krašto apsaugos sistemos struktūrą bei veiklą išsamiau reglamentuoja kiti įstatymai ir kiti teisės aktai.

Krašto apsaugos ministerijos ir visos krašto apsaugos sistemos veiklai vadovauja krašto apsaugos ministras. Jis atsako už gynybos politikos įgyvendinimą, krašto apsaugos sistemos plėtrą ir jos parengimą ginti valstybę. Ministro teises, pareigas, funkcijas ir atsakomybę nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

Lietuvos kariuomenė yra valstybės ginkluotos gynybos institucija, pagrindinė krašto apsaugos sistemos dalis. Kariuomenė yra ištikima Lietuvos Respublikai, jos Konstitucijai, tarnauja valstybei ir visuomenei, paklūsta Lietuvos piliečių demokratiškai išrinktai valstybės valdžiai.

Aukščiausiasis valstybės karinis pareigūnas, kariniais klausimais atstovaujantis Lietuvos kariuomenei, yra kariuomenės vadas. Svarbiausias jo uždavinys taikos metu – parengti kariuomenę ginkluotai valstybės gynybai. Kariuomenės vadas taikos metu yra tiesiogiai pavaldus krašto apsaugos ministrui ir vykdo nustatytą kariuomenės plėtros politiką. Kariuomenės vado skyrimo ir atleidimo tvarką, teises, pareigas, funkcijas ir atsakomybę nustato Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymai bei kiti teisės aktai. Įstatymai bei kiti teisės aktai taip pat nustato lauko pajėgų vado skyrimo ir atleidimo tvarką, teises, pareigas, funkcijas ir atsakomybę.

Taikos metu kariuomenė:

- saugo valstybės teritoriją, oro erdvę, teritorinius vandenius ir išimtinę ekonominę zoną bei karinius objektus;
- palaiko kovinę parengtį;
- rengiasi ir Konstitucijos bei įstatymų nustatyta tvarka Respublikos Prezidentui bei Seimui nusprendus dalyvauja tarptautinėse karinėse operacijose;
- įstatymų numatytais atvejais ir tvarka gali būti pasiūsta padėti civilinei valdžiai.

Kariuomenė turi būti rengiama ugdant kario asmenybę, pilietiškumą ir patriotizmą, profesionalius įgūdžius ir kario etiką. Vadai turi puoselėti karių ir civilių gyventojų tarpusavio supratimą ir pasitikėjimą.

Karo tarnybos rūšis ir atlikimo tvarką bei karių teisinį statusą reglamentuoja Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymai ir kiti teisės aktai.

Kariuomenę sudaro sausumos pajėgos (į kurias yra integruoti krašto apsaugos savanoriai) bei karinės oro ir karinės jūrų pajėgos, taip pat aktyvusis rezervas. Kariuomenės pajėgų rūšių sudėtį, uždavinius ir funkcijas nustato įstatymai bei kiti teisės aktai.

Principinę kariuomenės struktūrą krašto apsaugos ministro teikimu, jam gavus Valstybės gynimo tarybos pritarimą ir Vyriausybės įgaliojimą, tvirtina Seimas.

Teisėsąsaugą kariuomenėje ir visoje krašto apsaugos sistemoje įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka vykdo Lietuvos teisėsąsaugos institucijų specializuoti padaliniai ir karo policija. Karinės teisėsąsaugos specializuoti padaliniai ir pareigybės steigiami prokuratūros ir ikiteisminio tyrimo institucijose. Karių ir karininkų bylas dėl tarnybos arba su tarnyba susijusių teisės pažeidimų nagrinėja specializuotas teismas. Karo policijos statusą, jurisdikciją, uždavinius ir funkcijas nustato įstatymai.“

19 straipsnis. Priedėlio 19 skyriaus pakeitimas

1. 19 skyriaus pavadinime po žodžio „Policijos“ įrašyti žodžius „Vadovybės apsaugos departamento“ ir jį išdėstyti taip:

**„POLICIJOS, VADOVYBĖS APSAUGOS DEPARTAMENTO
IR VALSTYBĖS SIENOS APSAUGOS TARNYBOS PAJĖGOS“.**

2. 19 skyriaus 1 dalyje po žodžio „asmens“ įrašyti žodžius „ir visuomenės“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„Pagrindinė policijos, kaip nacionalinio saugumo sistemos sudedamosios dalies, paskirtis – užtikrinti asmens ir visuomenės saugumą, žmogaus teises ir laisves, palaikyti viešąją tvarką, kovoti su nusikalstamomis veikomis, saugoti valstybės objektus. Policijos funkcijas nustato įstatymas.“

3. Papildyti 19 skyrių nauja 4 dalimi:

„Lietuvos Respublikos vadovybės ir oficialių užsienio svečių apsaugą nuo teroristinių aktų, smurto ir kitokio kėsینimosi bei su šio uždavinio įgyvendinimu susijusių saugomų objektų apsaugą užtikrina Vadovybės apsaugos departamentas. Šios tarnybos statusą, jurisdikciją, uždavinius ir funkcijas nustato įstatymas.“

4. Buvusias 4 ir 5 dalis laikyti atitinkamai 5 ir 6 dalimis.

20 straipsnis. Priedėlio 20 skyriaus pakeitimas

Pakeisti 20 skyrių ir jį išdėstyti taip:

**„20 SKYRIUS
VALSTYBĖS SAUGUMO DEPARTAMENTAS**

Valstybės saugumo departamentas yra Respublikos Prezidentui ir Seimui atskaitinga institucija, kurios paskirtis – apsaugoti nuo pasikėsinių valstybę, jos suverenitetą ir konstitucinę santvarką.

Valstybės saugumo departamento uždaviniai – vykdyti žvalgybą ir kontržvalgybą, tirti, analizuoti ir prognozuoti visuomeninius politinius bei ekonominius procesus, susijusius su grėsmėmis nacionaliniam saugumui; laiku atskleisti veikas, keliančias grėsmę valstybės saugumui, suverenitetui, teritorijos neliečiamybei ir vientisumui, konstitucinei santvarkai, valstybės interesams, gynybinei ir ekonominei galiai, užkirsti kelią šioms veikoms ir jas šalinti įstatymų nustatyta tvarka. Valstybės saugumo departamentas koordinuoja Lietuvos Respublikos institucijų kovą su terorizmu.

Valstybės saugumo departamentas teikia žvalgybos, kontržvalgybos ir kitą nacionaliniam saugumui reikšmingą informaciją, išvadas ir rekomendacijas Seimui, Respublikos Prezidentui, Vyriausybei, o prireikus ir kitoms valstybės institucijoms. Informaciją, kuri nėra valstybės paslaptis, Valstybės saugumo departamentas teikia ir visuomenei.

Valstybės saugumo departamento veiklą reglamentuoja įstatymai.

Valstybės saugumo departamento detalus biudžetas, ištekliai ir kita įstatymų numatyta informacija yra valstybės paslaptis.

Seimas atlieka parlamentinę Valstybės saugumo departamento veiklos kontrolę. Ši kontrolė atliekama laikantis valstybės paslapčių apsaugos reikalavimų ir Seimo nustatytų specialių procedūrų.“

21 straipsnis. Priedėlio 21 skyriaus pakeitimas

1. 21 skyriaus pirmojo skirsnio 2 dalyje išbraukti žodžius „Ekstremalių situacijų valdymo centras“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„Civilinės saugos ir gelbėjimo vientisos sistemos struktūrą sudaro: Civilinės saugos departamentas; ministerijų, kitų valstybės institucijų bei savivaldybių civilinės saugos,

priešgaisrinės gelbėjimo, paieškos ir gelbėjimo, kitos teritorinės gyventojų perspėjimo, informavimo, gelbėjimo, pagalbos ir evakuacijos tarnybos.“

2. 21 skyriaus trečiąjį skirsnį pripažinti netekusiu galios.

22 straipsnis. Priedėlio 22 skyriaus pakeitimas

Pakeisti 22 skyrių ir jį išdėstyti taip:

„22 SKYRIUS SPECIALIŲ TYRIMŲ TARNYBA

Specialiųjų tyrimų tarnyba yra Respublikos Prezidentui ir Seimui atskaitinga institucija, kuri atskleidžia ir tiria korupcinio pobūdžio nusikaltimus ir baudžiamuosius nusižengimus, rengia ir įgyvendina korupcijos prevencijos priemones.

Specialiųjų tyrimų tarnybos veiklą reglamentuoja įstatymai ir kiti teisės aktai.

Seimas, laikydamasis valstybės paslapčių apsaugos reikalavimų ir jo nustatytų specialių procedūrų, atlieka parlamentinę Specialiųjų tyrimų tarnybos veiklos kontrolę.“

23 straipsnis. Priedėlio 25 skyriaus pakeitimas

25 skyriuje vietoj žodžio „dokumento“ įrašyti žodžius „įstatymo bei Nacionalinio saugumo strategijos“ ir šį skyrių išdėstyti taip:

„25 SKYRIUS NACIONALINIO SAUGUMO SISTEMOS PLĖTRA

Lietuvos nacionalinio saugumo sistema plėtojama nuosekliai, remiantis šio įstatymo bei Nacionalinio saugumo strategijos nustatytais pagrindais. Nacionalinio saugumo sistemos pagrindais vadovaujamosi ir jie išplėtojami įstatymuose ir kituose teisės aktuose pertvarkant ir plėtojant valstybės nacionalinio saugumo institucijas ir tobulinant jų veiklą.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ROLANDAS PAKSAS